

מקיף א' – הגימנסיה הריאלית חטיבת הביניים "דורות"

דוגמה למבחן מעבר בעברית לתלמידי ז' (עולים לחו')

שם התלמיד/ה + כיתה _____

קראו את הקטע הבא:

מדוע חשוב לשחק בצעצועים?

מתוך **כמעט 2000** כתב-עת למדע וטכנולוגיה, האוניברסיטה העברית בירושלים, המרכז להוראת המדעים.

מרבית בעלי החיים נוהגים בצעירותם לעסוק בפעילות פיזית, כמו לדוגמה לשחק במשחקי קרב מדומים מסוג זה או אחר: קופים צעירים רודפים זה אחר זה, גדיים נוגחים זה את זה בקרניהם. אצל מינים רבים, הצעירים הופכים והופכים בחפצים שונים ללא סיבה נראית לעין. כל המשחקים הללו הם בעלי חשיבות רבה. חלק מן המשחקים מהווים חיקוי ישיר להתנהגות המבוגרים וחלק מהם קשור קשר ישיר לערכים חברתיים. יש משחקים שדומים לחקר ולפתרון בעיות יותר מאשר לכל דבר אחר.

פסקה א

עוד במאה שעברה העריכו חוקרים, שבעלי חיים משחקים על מנת לאמן את עצמם ולהתנסות בפתרון בעיות הדרושות לחייהם. תצפיות שנעשו אוששו השערה זו. באחד הניסויים הציגו חוקרים לילדים בני שלוש עד חמש בעיה. על מנת לזכות בפרס הילד היה צריך לחבר שני מקלות קצרים כדי לקבל מקל ארוך, שבעזרתו ניתן להגיע לפרס.

פסקה ב

הילדים חולקו לשלוש קבוצות. ילדי הקבוצה הראשונה לא קיבלו כל הכנה. ילדי הקבוצה השנייה צפו במבוגר שהציג את הפיתרון, ואילו ילדי הקבוצה השלישית קיבלו מקלות ואמצעים לחיבורם, ואפשרו להם לשחק בהם במשך עשר דקות, אבל לא נתנו להם כל הנחיה ברורה לגבי הפיתרון. החוקרים מצאו שהילדים ששיחקו עם המקלות לפני הניסוי הצליחו באותה מידה כמו הילדים שהפיתרון הוצג בפניהם, אולם הדרך שבה ניגשו הילדים בקבוצות השונות לפתרון הבעיה הייתה שונה. הילדים שקודם שיחקו במקלות היו להוטים להתחיל במשחק ולפתור את הבעיה, ואילו הילדים שקודם צפו בדרך הפתרון פעלו לפי הכלל "הכל או לא כלום".

פסקה ג

המסקנה הנובעת מכך, לדעתם, היא שילד המשחק הרבה, לומד כיצד לפתור בעיות על ידי כך שהוא מנסה גישות שונות, משנה את מטרותיו באופן מתוחכם, ומשתעשע תוך כדי חיפוש הפיתרון.

פסקה ד

ענו על השאלות הבאות:

1. בפסקה א' משתמש הכותב במילים מתחום המלחמה. ציינו שלוש מילים.
-
2. בחרו את הפירוש המתאים ביותר למילים הבאות לפי הקטע.
- א. "עוד במאה שעברה העריכו החוקרים..." (פסקה ב)
1. קבעו 2. בחנו 3. שיערו 4. בדקו
- ב. "הילדים... היו להוטים להתחיל במשחק". (פסקה ג)
1. עשו להטוטים 2. היו איטיים 3. רצו מאוד 4. השמיעו להיטים
3. קראו את המשפטים הבאים. באיזו מן המלים הבאות ניתן להחליף את המלה המודגשת? סמנו אותה.
- א. "תצפיות שנעשו אוששו השערה זו". (פסקה ב)
1. ביטלו 2. אימתו 3. פירשו 4. סתרו
- ב. "על ידי כך שהוא מנסה גישות שונות". (פסקה ד)
1. מטרות 2. עובדות 3. משימות 4. דרכים
4. לאיזו מילה/מילים בקטע מתייחסות המילים הבאות?
- א. להם (פסקה ג)
 ב. בהם (פסקה ג)
 ג. מכך (פסקה ד)
5. באיזו מילת קישור אחרת ניתן להחליף את המילים הבאות מבלי לשנות את המשמעות שלהן? סמנו אותה.
- "על מנת לזכות בפרס הילד היה צריך לחבר שני מקלות קצרים..." (פסקה ב)
- א. כדי 2. כמו 3. לכן 4. אם
- ב. "ילדי הקבוצה השנייה צפו במבוגר שהציג את הפתרון, ואילו ילדי הקבוצה השלישית קיבלו מקלות ואמצעים לחיבורם". (פסקה ג)
1. מפני ש 2. למען 3. לעומת זאת 4. כתוצאה מכך
- ג. "החוקרים מצאו שהילדים הצליחו באותה מידה... אולם הדרך שבה ניגשו הילדים בקבוצות השונות לפתרון הבעיה הייתה שונה". (פסקה ג)
1. אך 2. עם זאת 3. כי 4. וכן
6. העתיקו מפסקה ראשונה דוגמה אחת לפחות מחלקי הדיבור: שם עצם, שם תואר, פועל, שם הפועל, כינוי/שם גוף, מילת יחס.
-
-
-
-

תשובות

1. משחקי קרב, רודפים זה אחר זה, נוגחים

2. א. תשובה 3. שיערו

ב. תשובה 3. רצו מאוד

3. א. תשובה 2. אימתו

ב. תשובה 4. דרכים

4. א – לילדים

ב – במקלות

ג – מן הניסוי, מן התוצאה (מן התוצאות)

5. באיזו מילת קישור אחרת ניתן להחליף את המילים הבאות מבלי לשנות את

המשמעות שלהן? סמנו אותה.

א. תשובה 1. כדי

ב. תשובה 3. לעומת זאת

ג. תשובה 1. אך

6. שם עצם - פעילות, שם תואר - פיזית, פועל - רודפים, שם הפועל - לעסוק,

כינוי/שם גוף - הוא, מילת יחס - אצל.

7. טיעון צריך לכלול את החלקים הבאים:

הצגת הנושא (4 נק'), דעה מפורשת, (4 נק'), תיאור אירוע (4 נק'), הסבר סיום האירוע (3 נק'), הצעת דרכים (4 נק').

כתיבה תיאורית והסברית 'עבה'.

לא לציין בנקודות בלבד.

מבנה (5 נק')

על החיבור להכיל את כל החלקים הנדרשים במטלה ולקשר בין החלקים השונים.

לשון ותקינות (7 נק')

משלב לשוני גבוה, כתיבה

כתיבה בלשון תקינת

כתיב נכון